

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Tuleva rahoitusleikkaus kohdistuu lähes yksinomaan ammatilliseen aikuiskoulutukseen. Tämä linjaus hankaloittaa merkittävästi työikäisen väestön uudelleen kouluttautumista ja alan vaihtoa työuran aikana. Mahdollisuus muutos- ja täydennyskouluttautumiseen on taannut sekä yksilöille että elinkeinoelämälle muutosvalmiutta ja päivitettyä osaamista. Uusi säädösehdotus kaventaa tätä mahdollisuutta merkittävästi. Väestön demografinen muutos eri alueilla, monien ammattien poistuminen työelämästä, terveydelliset syyt alanvaihtoon ja työurien pidentämistarve erityisesti varttuneemman väestön osalta jäävät esitysluonnoksessa lähes kokonaan huomioimatta. Kokonaisuudessaan ammatilliseen koulutukseen kohdistuvat toimenpide-ehdotukset heikentävät tavoitetta lisätä jatkuvaa oppimista ja osaavan työvoiman saatavuutta. Leikkaus tulisi ajoittaa alkamaan vasta vuodesta 2026, kun ammatillisen koulutuksen uudistus on tehty. Yksittäisen koulutuksen järjestäjän vuosikohtainen muutos tulee rajata enimmillään 10 prosenttiin.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

-

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Rahoitusta koskevat uudistukset kohdistuvat koulutuksen järjestäjiin eri voimakkuudella. Joillekin koulutuksen järjestäjille kaavailut rahoitusohjauksen muutokset uhkaavat kumuloitua ja uuteen normitukseen on mahdotonta sopeutua ilman mittavia henkilöstö- ja koulutustarjontajärjestelyjä. Näistä seikoista johtuen on rahoitusta koskevan uudistuksen toimeenpanossa huolehdittava riittävän siirtymäajan turvaamisesta, jotta käynnissä olevat koulutukset saadaan saatettua laadukkaasti loppuun. Esitetystä uudessa rahoitusmallissa on kannatettavaa rahoituksen painopisteen siirtäminen suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen. Myös rahoitusjärjestelmän selkeyttämistavoite on kannatettava. Esitysluonnoksen perusteella koko tutkinnon suorittamisesta saisi jatkossa rahoitusta pelkästään vain perusasteen suorittaneista opiskelijoista. Tärkeää on, että jatkossakin ylioppilaat rinnastetaan uudessa rahoitusmallissa perusasteen varassa oleviin opiskelijoihin.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilauuskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Tilauuskoulutusten volyymi on vahvassa kasvussa toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. Laadukkaasti toteutettuna tilauuskoulutusmalli toimii eettisesti kestäväenä ja tehokkaana väylänä rekrytoida Suomen kannalta kriittisille työvoimavajealoille uutta työvoimaa. Tilauuskoulutus tuo lisätuloja koulutuksen järjestäjille sekä kehittää niiden kansainvälistä ja pedagogista osaamista. Tilauuskoulutusten toteutustavat ovat tällä hetkellä valtakunnassa monenkirjavat ja siksi tilauuskoulutus toimintamallina tarvitsee selkeät ja toimivat ohjeet ja normit. Nyt luonnosteltu säädösehdotus lopettaa kuitenkin käytännössä koko ammatillisen koulutuksen tilauuskoulutustoiminnan edellyttäessään, että tilaajan tulisi olla myös koulutuksen rahoittaja. Tästä johtuen tarvittavan työvoiman rekrytointi siirtyy yhä enenevässä määrin valmiin, jo koulutetun työvoiman rekrytointiin. Esim. sosiaali- ja terveydenhoitoalalla vahvistuu edelleen valmiiden sairaanhoitajien palkkaaminen kolmansista maista hoiva-avustaja- ja lähihoitajatehtäviin. Emme näe tätä kehityssuuntaa eettisesti kestäväenä.

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Tapani Teppo
Tampereen Aikuiskoulutussäätiö sr